

Bir İş Güvenliği Uzmanı'nın kariyerinde başarılı olması için gerekli becerileri neler olmalıdır?

OKTAY TAN (MSc)

İş Sağlığı Bilim Uzmanı

Çalışma Bakanlığı emekli İş Sağlığı Gn. Md. V., Yıldız Tek. Ün. ve İstanbul Gedik Ün. Öğr. Gör.,

MESKA Vakfı 3. Dönem Bşk.

Çeşme, 05.05.2024

İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanı'nın temel görevi, işyerindeki çalışanların fiziksel ve zihinsel refahını korumaktır. Ayrıca, işle ilgili kazaları, yaralanmaları ve ölümleri önlemek için sağlık ve güvenlik önlemlerine uyulup uyulmadığını kontrol etmeyi,

uygulamayı ve yönetmeyi de içerir. Basit bir ifadeyle İş Sağlığı ve Güvenliği, işyerlerinin çeşitli tehlikelerden korunmasını ve güvenliğini kolaylaştırmaya odaklanmaktadır. İster solunum ve dolaşım rahatsızlıkları, ister strese bağlı sorunlar vb. sağlıkla ilgili sorunlar olsun, ister afetler, kazalar olsun, belli bir mekanda çalışanların refahını ve sağlığını güvence altına alınmadır. Öte yandan İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanı, işyerindeki risklerin ve tehlikelerin belirleyip önlemleri aldirmaktan, alınan önlemlere uyulup uyulmadığını sürekli kontrol etmekten, iş sağlığı ve güvenliği planını oluşturmaktan, eğitim programlarını hazırlayıp uygulamaktan, çalışanların şikayetlerinin, kazaların ve yaralanmaların araştırılmasından, çeşitli ortamlarda işyeri sağlık ve güvenliğini sürekli olarak iyileştirmeye yönelik stratejiler geliştirmekten dolayı yasal sorumluluğu bulunmaktadır.

Hiç unutulmamalıdır ki, İş Sağlığı ve Güvenliği kariyeri iyi iletişim ve kişilerarası beceriler gerektirir. Yapılan iş, her düzeydeki personel ve iyi yönetimle çalışmayı kapsar. Burada İş Güvenliği Uzmanı'nın, işbirlikçi bir takım oyuncusu olarak rolü açısından çok önemlidir. Bir iş sağlığı ve güvenliği uzmanı'nın kariyerde başarılı olma yolunun tanımlanabilir bir takım işaretleri vardır. Özellikle, ülkemizde 2020 yılında yaşanan pandemiden bu yana işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin değerinin giderek daha fazla tanınmaya ve anlaşılmaya başlaması ile birlikte İş Güvenliği Uzmanı, işverenlerin ve çalışanlarının sağlığı, güvenliği ve refahında gerçek anlamda bir fark yaratacak kariyer fırsatlarına sahip olmuştur. Ancak, bu kişilerin fark yaratarak rekabet avantajını elde etmesi için becerilerini geliştirmesi gerekir.

Benim iş sağlığı ve güvenliği konularında, kamuda on beş yılım, emekli olduktan sonrada yaklaşık kırk yılım yurt içi ve yurt dışı inşaat şantiyelerinde, tersanelerde ve fabrikalarda danışmanlık ve denetim hizmetlerinde geçti. Deneyimlerine göre bir İş Güvenliği Uzmanı'nın kariyerinde başarılı olabilmesi için gerekli becerileri, aşağıda saydığım yetenekleri kapsaması gerektiğini ve bu becerilerde ustalaşması görevlerindeki etkinliğini en üst düzeye çıkaracağını düşünüyorum.

1. Liderlik becerisi

Liderlik becerileri İş Güvenliği Uzmanları için önemlidir. Çünkü İş Güvenliği Uzmanları, genellikle örnek olarak liderlik etmekten ve güvenli davranış için rol model olarak hizmet etmekten sorumludurlar. Güçlü liderlik becerileri, iş güvenliği Uzmanlarının işlerinde güvenliğe öncelik vermeleri ve organizasyondaki iş sağlığı ve güvenliği risklerini etkili bir şekilde yönetmeleri konusunda başkalarına ilham vermesine ve motive etmesine yardımcı olabileceğine inanıyorum.

Liderlik becerilerinin önemli bir yönü de, organizasyonda güvenlik için net bir vizyon ve yön belirleme yeteneğidir. Bu yetenek, iş sağlığı ve güvenliği amaç ve hedeflerinin belirlenmesini ve bu hedeflere ulaşmak için bir plan oluşturulmasını içerebilir. Bu kapsamda İş Güvenliği Uzmanları, bu vizyonu işyerindeki diğer kişilere etkili bir şekilde aktarabilmelidir.

Liderliğin bir diğer önemli yönü de görev ve sorumlulukları etkili bir şekilde devretme yeteneğidir. İş Güvenliği Uzmanları, ekip üyelerinin güçlü yönlerini ve yeteneklerini tespit edebilmeli ve görevleri buna göre kişilere verebilmelidir. Bu urum gerçekleştiğinde ekip üyelerinin becerilerinin ve yeteneklerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir ve aynı zamanda sorumluluklarının etkili bir şekilde paylaşılmasını sağlamaya da yardımcı olabilir. Özellikle, etkili liderlik aynı zamanda zor kararlar alma ve kuruluşun ve çalışanlarının çıkarlarına en uygun şekilde hareket etme yeteneğini de içerir. Bu durum, iş sağlığı ve güvenliği prosedürleri veya politikaları hakkında zor seçimler yapmayı ve bu kararların arkasında durabilmeyi ve bunları başkalarına açıklamayı da kapsar.

Özetle, İş Güvenliği Uzmanlarının bu becerisi organizasyondaki iş sağlığı ve güvenliği risklerini etkili bir şekilde yönetebilmeleri ve işyerindeki diğer yöneticilerin işlerinde güvenliğe öncelik verme konusunda ilham verip motive edebilmeleri için gereklidir. Bu beceriler organizasyonda bir iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaratılmasına yardımcı olabildiği gibi iş sağlığı ve güvenliği sonuçlarının iyileştirilmesinde de etkili olacağına inanıyorum.

2. Problem çözme yeteneği

Bir problemi ya da tespit edilen bir riski, analitik bir düşünceye sahip tümdengelim yöntemi ile küçük parçalara ayırarak çözmekle mümkündür. Bu bakımdan bir İş Güvenliği Uzmanı'nın temel görevi, işyerinin çeşitli zorlukları içerisinde sorunları hızlı bir şekilde değerlendirip riskleri ve sorunları çözmek için analitik düşünce ile geçmişteki benzer olaylardan çıkardığı derslerden örnek alarak yaratıcı ve yapıcı düşünebilmesidir. Ek olarak da tehlikeleri, en kısa sürede tanımlayıp kapsamlı bir şekilde kontrol edebilmesidir. Bu itibarla, sahadaki potansiyel tehlikelerini tanımlamak ve analiz etmekten ve bu riskleri azaltmak için etkili çözümler geliştirip uygulamaktan sorumlu olduklarından, sorun çözme becerileri İş Güvenliği Uzmanı için önemlidir. Aynı zamanda riskleri tespit edip değerlendirme de onların yasal görevidir. Problem çözme becerileri, bu kişilerin güvenlikle ilgili endişeleri belirlemede ve ele almada proaktif olmalarına yardımcı olacak ve işyerindeki kazaları ve yaralanmaları önlemede etkili olacaktır.

Etkili problem çözme, problemleri doğru bir şekilde tanımlama bu problemlerin temel nedenlerini analiz etme yeteneğini içerir. Bu bakımdan, İş Güvenliği Uzmanları ilgili bilgileri toplayıp değerlendirebilmeli ve potansiyel çözümler geliştirmek için eleştirel düşünme ve mantıksal akıl yürütmeyi kullanabilmelidir. Ayrıca, potansiyel çözümler belirlendikten sonra İş Güvenliği Uzmanları her seçeneğin artılarını ve eksilerini değerlendirebilmeli ve en etkili ve ekonomik çözümü seçebilmelidir. Bu durum, ek bakış açıları ve fikirleri toplamak için işyerindeki yönetim veya çalışanlar gibi diğer kişilere danışmayı içerebilir.

Etkili problem çözüme aynı zamanda çözümleri pratik ve verimli bir şekilde uygulama yeteneğini de içerir. İş Güvenliği Uzmanları, çözümlerin uygulanmasına yönelik bir plan geliştirip takip edebilmeli ve ortaya çıkan zorlukları giderip çözebilmelidir.

Özetle, iş yerindeki potansiyel güvenlik tehlikelerini tanımlayıp ele alabilmeleri ve bu riskleri azaltmak için etkili çözümler geliştirip uygulayabilmeleri için İş Güvenliği Uzmanlarının güçlü problem çözüme becerileri analitik düşünceleri ile mümkündür. Bu taktirde, potansiyel tehlikeleri iyileştirmede ve kazaları ve yaralanmaları önlemede etkili olacağı gibi analitik düşünme yeteneği ve diğer becerilerle birleştiğinde, liderlik ettiği kişilerle güven oluşturmalarını da sağlayacaktır.

3. Detaylara önem verme

Detaylara dikkat etmek, gizli potansiyel tehlikeleri görmede İş Güvenliği Uzmanları için önemli bir beceridir. Çünkü başkalarının güvenliğini sağlamaktan sorumludurlar ve genellikle potansiyel tehlikeleri tanımlamak ve değerlendirmekle yükümlüdürler. Detaylara gösterilen güçlü dikkat, İş Güvenliği Uzmanlarının riskleri doğru bir şekilde değerlendirip değerlendirmesine ve potansiyel güvenlik endişelerini büyük sorunlara dönüşmeden önce tespit edip ele almalarına yardımcı olabilir.

Detaylara etkin dikkat, riskleri yakından gözlemlenme, analiz etme ve en küçük ayrıntılara bile dikkat etme yeteneğidir. İş Güvenliği Uzmanları, elde ettikleri verilere ilişkin bilgileri potansiyel güvenlik tehlikelerini tanımlamak için kullanabilmelidir.

Riskleri etkili bir şekilde tanımlamak ve değerlendirmek için İş Güvenliği Uzmanları, hizmet ettikleri özel ve kamu sektörlerinin kendine özgü özel iş sağlığı ve güvenliği ihtiyaçlarına ilişkin bilgileri edinip bu bilgileri potansiyel tehlikeleri tanımlamak için kullanabilmelidir. Riskleri tanımlamak ve değerlendirmek için risk değerlendirme araçları ve tehlike tanımlama yöntemleri gibi çeşitli araç ve teknikleri de kullanabilmelidirler.

Detaylara etkili bir şekilde dikkat etmek aynı zamanda işlerinde düzenli ve titiz olmayı ve prosedür ve yönergeleri dikkatli bir şekilde takip edebilmeyi de kapsar. Bu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ayrıntılı kayıtlar ve belgeler oluşturmayı ve sürdürmeyi ve işe bağlı hastalıklara ve iş kazalarına ilişkin olaylara müdahale etmeye yönelik protokoller ve prosedürleri doğru bir şekilde takip edebilmeyi içerebilir.

Genel olarak, İş Güvenliği Uzmanlarının riskleri doğru bir şekilde değerlendirebilmesini ve iş yerindeki potansiyel güvenlik endişelerini belirleyip ele alabilmesi için ayrıntılara güçlü bir dikkat gösterilmesini gerektirir. Bu nedenle, detaylara önem verme becerisi de iş dağılımı ve güvenliğinin iyileştirmede ve kazaları ve yaralanmaları önlemede etkili olabilecektir.

4. Etkili kişiselerarası iletişim becerileri

Bir İş Güvenliği Uzmanı, işyerindeki sorunları çözmek ve çalışanların güvenlik, sağlık ve refahlarını yeniden yoluna sokmak istiyorsa, çalışanların ve işyeri yöneticilerin fikirlerini ve yönlendirmelerini destekleyecek olağanüstü iletişim becerilerine sahip olması gerekir. Bu da esasen yasal bir zorunluktur.

Genellikle farklı geçmişlere sahip ve güvenlik sorunları hakkında farklı bilgi düzeylerine sahip kişilerle çalıştıklarından, İş Güvenliği Uzmanları için kişilerarası iletişim önemlidir. Güçlü kişilerarası beceriler, İş Güvenliği Uzmanlarının meslektaşları nezdinde güven ve güvenilirlik oluşturmalarına ve başkalarını güvenli davranışlar benimsemeye etkili bir şekilde ikna etmelerine ve etkilemelerine yardımcı olabilir.

Kişilerarası iletişim becerilerinin önemli bir yönü, başkalarıyla olumlu ilişkiler kurma ve sürdürme yeteneğidir. Bu, etkili bir şekilde iletişim kurabilmeyi, aktif olarak dinleyebilmeyi ve başkalarının endişeleri ve ihtiyaçlarına karşı empati ve anlayış göstermeyi içerir. İş Güvenliği Uzmanları sahadaki meslektaşlarıyla güven oluşturabilmeli ve bu güveni sürdürebilmeli, cana yakın ve birlikte çalışılması kolay kişiler olarak görülmelidir.

Olumlu ilişkiler kurmanın yanı sıra İş Güvenliği Uzmanlarının riskleri etkili bir şekilde yönetebilmesi ve farklılıkları çözebilmesi de önemlidir. Bu, farklı taraflar arasındaki tartışmaları ve müzakereleri göz kolaylaştırmayı ve sorunlara karşılıklı yarar sağlayan çözümler bulmayı içerebilir.

Kişilerarası iletişim becerilerinin bir diğer önemli yönü, farklı kişilik tiplerine ve iletişim tarzlarına uyum sağlayabilme yeteneğidir. İş Güvenliği Uzmanları, birlikte çalıştıkları bireyin ihtiyaç ve tercihlerine göre yaklaşımlarını ve iletişim tarzlarını ayarlayabilmelidir.

Genel olarak, güçlü kişilerarası iletişim becerileri, İş Güvenliği Uzmanlarının çeşitli geçmişlere sahip insanlarla etkili bir şekilde çalışabilmesi ve işyerinde güvenli davranışları etkili bir şekilde iletebilmesi ve teşvik edebilmesi için de gereklidir. Bu beceriler güven oluşturmaya yardımcı olabilir ve çalıştıkları kuruluştaki iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının iyileştirilmesinde etkili olabilir. Etkili iletişim, iş yerinde güvenlikle ilgili önemli bilgi ve yönergelerin iletilmesinden sorumlu oldukları için İş Güvenliği Uzmanları için kritik bir beceridir. Bu durum, yönetim, çalışanlar ve alt yükleniciler gibi bir organizasyonun her seviyesindeki insanlarla iletişim kurmayı içerir.

Etkili iletişim, bize göre bilgiyi açık ve net bir şekilde sunabilmeyi, aynı zamanda başkalarının endişelerini aktif olarak dinleyip anlayabilmeyi içerir. Bu nedenle bu kişiler, iletişim tarzlarını hedef kitleye göre uyarlayabilmeli ve karmaşık güvenlik bilgilerini anlaşılması kolay bir şekilde sunabilmelidir.

Ayrıca İş Güvenliği Uzmanları farklı insan gruplarına ulaşmak için yüz yüze toplantılar, e-postalar ve sunumlar gibi çeşitli iletişim yöntemlerini kullanabilmelidirler.

İşyerinde alınan güvenlik kurallarına uyulmasını ve organizasyondaki herkesin güvenliğin öneminin farkında olmasını sağlamak için etkili iletişim ön koşul olduğuna inanıyorum. İş sağlığı ve güvenliği bilgileri açık bir şekilde iletildiğinde ve anlaşıldığında, çalışanların güvenli davranış ve uygulamaları benimseme olasılığı daha yüksektir; bu da işyerinde kaza ve yaralanma riskinin azaltılmasına yardımcı olacaktır.

5. Teknolojiye uyum sağlama

İş Güvenliği Uzmanı'nın en son teknolojiyi izlemesi ve anlayabilmesi, ona erişebilmesi ve onu kullanabilmesi; birlikte çalıştıklarına ve yapılan organizasyonlara rehberlik ederken onu verimliliğin zirvesine taşıyacaktır. Teknolojiye uyum sağladığı takdirde; hazırlayacağı prosedürler için ekipmanı incelemek ve kimyasal, biyolojik, fiziksel ve/veya radyolojik örnekleri test etmesine de yardımcı olacaktır.

6. İşvereni ikna etme becerisi

Bir İş Güvenliği Uzmanı'nın büyük görevlerinden biri güvenliğin nasıl iyileştirilebileceğine dair fikirler bulmak ve bunları uygulamaktır. Bununla ilgili zorluk genellikle üst yönetimden bu şeyleri uygulamaya koymak için onay almaktır. Çoğu güvenlik iyileştirmesi tesis açısından zaman ve para yatırımı gerektirecektir; bu nedenle karar vericileri bunun kaynakların akıllıca kullanıldığı konusunda ikna edilmesi gerekir. Bu nedenle, İş güvenliği Uzmanı'nın bu konularda rapor yazması ve birçok sunum yapması beklenir. Bu itibarla işverenler, Word ve PowerPoint gibi standart Microsoft uygulamalarını bilen kişileri ister. Farklı kuruluşlar farklı türde yazılımlar kullandığından, bu uygulamaları bilmek yeni teknolojiyi öğrenme konusunda da rahat olmanıza yardımcı olur.

Sonuç olarak;

İş Güvenliği Uzmanlarının bu becerilerini geliştirmesi için aşağıdaki hususlara önem verip uygulamalarını dikkate almalarını öneriyorum;

1. Eğitim ve gelişim fırsatlarını araştırma: Çevrimiçi kurslar, çalıştaylar ve konferanslar da dahil olmak üzere İş Güvenliği Uzmanlarının sosyal becerilerini geliştirmelerine ve iyileştirmelerine yardımcı olabilir.
2. Aktif dinleme pratiği yapma: Başkalarının söylediklerine yakından dikkat etmek ve onların bakış açılarını anlamaya çalışmak, İş Güvenliği Uzmanlarının iletişim ve kişilerarası becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

3. Liderlik fırsatlarını araştırma: Bir ekibe veya projeye liderlik etmek veya liderlik rolü için gönüllü olmak, İş Güvenliği Uzmanlarının liderlik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

4. Problem çözme pratiği yapma: Hem iş hem de kişisel durumlarda problem çözme pratiği yapma fırsatları aranmalı ve problem çözme becerilerinin kullanılmasını gerektiren zorlukların araştırılması sağlanmalıdır.

5. Detaylara olan ilgiyi geliştirme: İş Güvenliği Uzmanları farkındalık pratiği yapmalı ve her seferinde tek bir göreve odaklanmalı ve yapılan işin her alanında düzenli ve eksiksiz olmaya çalışmalıdır.

6. İletişim becerilerini geliştirme: İletişim becerilerini geliştirmek için topluluk önünde konuşma kursuna katılmayı düşünmelidir.

7. Uyum sağlama alıştırmaları yapma: Uyum sağlama, esnek olma ve uyum sağlama becerilerini geliştirmek için aktif olarak çalışmayı gerektiren yeni ve zorlu deneyimler aranmalıdır.

Saygılarımla